

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie realizuje upoważnienie ustawowe zawarte w art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów (Dz. U. poz. 928), zwanej dalej „ustawą”, zgodnie z którym Rada Ministrów została upoważniona, po zasięgnięciu opinii Rzecznika Praw Obywatelskich, do określenia wzoru formularza sprawozdania zawierającego dane statystyczne dotyczące zgłoszeń zewnętrznych, które będą sporządzane przez organy publiczne za każdy rok kalendarzowy.

Stosownie do art. 47 ust. 1 i 3 ustawy, sprawozdania będą sporządzane i przekazywane przez organy publiczne do Rzecznika Praw Obywatelskich w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, za jaki sprawozdanie zostało sporządzone. Natomiast Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie przekazanych sprawozdań będzie sporządzał sprawozdanie za dany rok kalendarzowy i przekazywał je Sejmowi, Senatowi i Komisji Europejskiej, nie później niż do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, za jaki sprawozdanie zostało sporządzane (art. 47 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy, sprawozdanie będzie zawierać dane obejmujące:

- 1) liczbę przyjętych zgłoszeń zewnętrznych;
- 2) liczbę postępowań wyjaśniających i postępowań wszczętych w wyniku przyjętych zgłoszeń zewnętrznych oraz informacje na temat wyniku tych postępowań;
- 3) szacunkową szkodę majątkową, jeżeli została stwierdzona, oraz kwoty odzyskane w wyniku postępowań dotyczących naruszeń będących przedmiotem zgłoszenia zewnętrznego – o ile organ publiczny posiada te dane.

Upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia zostało zawarte w art. 47 ust. 5 ustawy, który stanowi, że określając wzór formularza sprawozdania Rada Ministrów bierze pod uwagę:

- 1) zakres wymaganych danych;
- 2) konieczność zapewnienia zupełności i przejrzystości przedstawianych informacji;
- 3) konieczność uproszczenia agregacji danych.

Przewidziany we wzorze formularza sprawozdania zakres wymaganych danych odpowiada treści przytoczonego powyżej art. 47 ust. 1 ustawy, który określa jakie informacje powinny być uwzględnione w jego treści. Należy zauważyć, że wskazany przepis ustawy stanowi implementację art. 27 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia

prawa Unii (Dz. Urz. UE L 305 z 26.11.2019, str. 17, z późn. zm.), zgodnie z którym – bez uszczerbku dla obowiązków sprawozdawczych określonych w innych aktach prawnych Unii państwa członkowskie przedkładają Komisji corocznie następujące dane statystyczne na temat zgłoszeń, o których mowa w rozdziale III, najlepiej w formie zagregowanej, jeżeli dane te są dostępne na poziomie centralnym w danym państwie członkowskim:

- a) liczbę zgłoszeń przyjętych przez właściwe organy,
- b) liczbę postępowań wyjaśniających i postępowań wszczętych w wyniku takich zgłoszeń oraz informacje na temat ich wyniku,
- c) szacunkową szkodę majątkową, jeżeli została stwierdzona, oraz kwoty odzyskane w wyniku postępowań wyjaśniających i postępowań dotyczących naruszeń będących przedmiotem zgłoszenia.

Wzór formularza sprawozdania czyni zadość określonym w ustawie wymaganiom konieczności zapewnienia zupełności i przejrzystości przedstawianych informacji. Organ publiczny w formularzu przedstawiać będzie:

- 1) liczbę wszystkich przyjętych zgłoszeń zewnętrznych w roku kalendarzowym, którego dotyczy sprawozdanie (o ile wpłynęły w danym roku takie zgłoszenia);

W tej części sprawozdania organ publiczny wskazuje przyjęte zgłoszenia zewnętrzne sygnalisty spełniające wymagania określone w ustawie, tj. sprawy dotyczące informacji o naruszeniu prawa w jednej z dziedzin określonych w art. 3 ust. 1 ustawy uzyskanych w kontekście związanym z pracą. W tej części sprawozdania organ nie wskazuje natomiast spraw skierowanych za pomocą kanałów dedykowanych do przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych, które nie spełniają wskazanych wyżej kryteriów uznania za zgłoszenie zewnętrzne sygnalisty.

- 2) liczbę wszystkich postępowań wyjaśniających lub innych postępowań prowadzonych przez dany organ publiczny w roku kalendarzowym, którego dotyczy sprawozdanie oraz – w przypadku zakończenia określonych postępowań – informację na temat ich wyniku;
- 3) liczbę wszystkich postępowań sądowych prowadzonych w roku kalendarzowym, którego dotyczy sprawozdanie w wyniku przyjętych zgłoszeń zewnętrznych oraz – w przypadku zakończenia określonych postępowań – informację na temat ich wyniku.

W tej części sprawozdania wykazywane są postępowania wszczęte w sytuacji, gdy z przeprowadzonego przez organ publiczny postępowania wyjaśniającego lub innego postępowania wynika zasadność wszczęcia postępowania sądowego.

Należy wskazać, iż zarówno w przypadku postępowań prowadzonych przez organ publiczny jak również postępowań sądowych, informacje dotyczące tych postępowań będą

rozdzielone w sprawozdaniu na informacje o postępowaniach w toku oraz o postępowaniach zakończonych. Konieczne jest bowiem uwzględnienie faktu, iż w wielu przypadkach postępowania wszczęte w danym roku kalendarzowym nie zakończą się w tym samym roku kalendarzowym, co może dotyczyć w szczególności postępowań wszczętych w ostatnim kwartale danego roku. Jednak celem ujęcia wyniku wszystkich postępowań uruchomionych na skutek dokonanych zgłoszeń zewnętrznych, także wszczętych w poprzednich latach, informacja na ten temat kolejnego etapu lub ostatecznego zakończenia danego postępowania zostanie zamieszczona w sprawozdaniu za kolejnych rok kalendarzowy.

Podobnie szacunkowe szkody majątkowe oraz kwoty odzyskane w wyniku postępowań dotyczących naruszeń prawa będących przedmiotem zgłoszenia będą wskazywane w odniesieniu do zgłoszeń zewnętrznych przyjętych w ramach danego roku kalendarzowego, jak również przyjętych w latach poprzednich, jeśli dopiero w roku sprawozdawczym była możliwość ich oszacowania lub odzyskania.

Z uwagi na wymaganie uproszczenia agregacji danych wszystkie informacje zawarte w formularzu przedstawione są w formie liczbowej i podawane będą w liczbach całkowitych. Treść wskazanej wytycznej wyklucza możliwość opisowego wypełniania formularza sprawozdania. Dotyczy to również danych dotyczących wyniku postępowań wyjaśniających lub innych postępowań prowadzonych przez organ publiczny oraz wyniku postępowań sądowych wszczętych w wyniku przyjętych zgłoszeń zewnętrznych.

Przewidziane we wzorze formularza sprawozdania możliwe rezultaty postępowań prowadzonych przez organy publiczne oraz postępowań sądowych oparte są na zawartej w art. 2 pkt 1 ustawy definicji działań następczych, z której wynika, że organ publiczny ocenia prawdziwość informacji zawartych w zgłoszeniu zewnętrznym oraz podejmuje działania w celu przeciwdziałaniu naruszeniu prawa będącemu przedmiotem zgłoszenia.

W formularzu sprawozdania organ publiczny określa zatem wynik prowadzonych postępowań wyjaśniających lub innych postępowań prowadzonych przez ten organ oraz postępowań sądowych, które są elementem działań następczych, wskazując liczbę postępowań, w których w roku kalendarzowym, za który sporządzane jest sprawozdanie:

- 1) stwierdzono chociaż jedno naruszenie prawa;
- 2) nie stwierdzono żadnego naruszenia prawa.

Należy dodać, że przyjęcie jednolitego wzoru formularza sprawozdawczego zapewni kompletność i przejrzystość przekazywanych danych przez organy publiczne danych, a także umożliwi Rzecznikowi Praw Obywatelskich właściwą agregację przekazanych danych, celem

właściwego i terminowego wypełnienia nałożonego na niego obowiązku przekazania sprawozdania do Sejmu, Senatu i Komisji Europejskiej.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. *Vacatio legis* wynika z konieczności umożliwienia organom publicznym przygotowania sprawozdania zawierającego dane statystyczne dotyczące zgłoszeń zewnętrznych za okres od dnia rozpoczęcia przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych, tj. od dnia 25 grudnia 2024 r. (w związku z wejściem w tym dniu w życie rozdziału 4 ustawy). Należy bowiem zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 62 ustawy – sprawozdania, o których mowa w art. 47 ust. 1 i 4, za rok 2025 organ publiczny oraz Rzecznik Praw Obywatelskich sporządzają za okres od dnia rozpoczęcia przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych. Zatem z uwagi na krótki okres obowiązywania ustawy w 2024 r. przepis umożliwia sporządzenie sprawozdania za ten rok zbiorczo ze sprawozdaniem za rok 2025.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej z uwagi na krajowy charakter projektowanej regulacji.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt przedmiotowej regulacji, zgodnie z wymogami określonymi w art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 o działalności lobbingowej w procesie stosowania prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248 oraz z 2024 r. poz. 1535) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) został zamieszczony, w dniu skierowania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych, w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.